

Conferința Internațională
Dialogul dintre ȘTIINȚĂ, TEOLOGIE și FILOSOFIE (ediția a 2-a)

cu tema

„MEDICINĂ ȘI SPIRITUALITATE”

(Timișoara, 7-9 noiembrie 2024)

Pornind de la lucrarea lui Alexis Carrel, *L’homme, cet inconnu*, în care regăsește o anume dimensiune a „apofatismului antropologic”, Părintele Dumitru Stăniloae afirma imperativ faptul că „*medicina trebuie să își revină din ateismul ei*”. El remarca o anumită formă de „*criză a medicinei*” care provine și din faptul că omul este considerat numai ca trup material, iar boala, ca stând într-un organ, singurul cu care are de-a face medicul, punând între el și bolnav doar niște simple instrumente medicale. Ca remediu, teologul român preconiza „*considerarea omului ca ființă care are și suflet*” și cerea ca medicul să se apropie de omul întreg, adică de persoana acestuia cu persoana proprie, așezându-se, astfel, „*într-un raport personal, de la suflet la suflet, cu omul întreg*”.¹ De aceea, sublinia el, în propria analiză a raportului dintre medicină și credință, „*slujba preotului, ca și a medicului, este întemeiată pe conștiința unei ‘misiuni a omului față de om’*” și, de asemenea, „*creștinismul, ca și medicina, are la bază aceeași ‘milă’ față de omul ajuns în suferință și în neputință*”. Pentru creștinism, sensul bolii nu se aplică numai suferinței trupului, ci se raportează și la insuficiențele și anomaliile spirituale, o perturbare a legăturii adânci cu izvorul vieții spirituale, cu Dumnezeu. Vindecarea spirituală produce și o vindecare exterioară și, în acest fel, „*Preotul este colaboratorul esențial al medicului la vindecarea bolnavilor*”.² Preotul este cel care face totul ca, prin credința ce i-o aprinde și prin dragostea cu care îl învăluie, semenul bolnav să se mobilizeze din adâncul său sufletesc.

În boală, care nu mai trebuie considerată doar un „concept natural”, se amestecă cauzalități morale și, în decursul ei, angajează sufletul. Astfel, de la modul în care medicina considera vindecarea prin mijloace pur materiale și prin legi pur mecanice, azi, aceasta se îndreaptă spre o viziune holistică, în care medicina este o abordare a „întregii persoane”. Prin tratarea întregii persoane, mai degrabă decât doar simptomele, medicina să se apropie de omul întreg, ființă care are trup și suflet. În cadrul experienței bolii grave, cercetările empirice dezvăluie o legătură de neșters între medicină și spiritualitate – definită în linii mari ca felul în care persoanele caută să își exprime sensul suferinței, prin care își experimentează conexiunea cu sine, cu ceilalți, cu spiritualitatea. Prin conștientizarea acestei relații de reciprocitate, neglijarea spiritualității de către medicină reprezintă azi o etapă depășită, conlucrând pentru oferirea unui răspuns comun la experiența suferinței omului contemporan.

Rolul de coeziune socială, pe care Mitropolia Banatului, polul spiritual și Academia Română, polul științific, îl au în inima Banatului, în orașul Timișoara, se manifestă și de această dată, în cadrul organizării unei Conferințe internaționale, cu titlul „**Medicină și Spiritualitate**”, care

¹ Dumitru Stăniloae, „Medicină și credință” în *Cultură și Duhovnicie. Articole publicate în Telegraful Român Vol. II (1937-1941)* (București: Basilica, 2012) 326-332, aici p. 330-331.

² Dumitru Stăniloae, „Preotul și medicul” în *Cultură și Duhovnicie. Articole publicate în Telegraful Român Vol. III (1942-1993)* (București: Basilica, 2012), p. 446-448.

își propune să unească intelectuali creștini, cercetători din cadrul celor patru mari universități din orașul de pe Bega.

În acest sens, cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale, Ioan, Mitropolitul Banatului, în perioada **7-9 noiembrie 2024**, la Universitatea de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, va avea loc prima ediție a acestei manifestări științifice, dedicată „*Anului omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor*”, la care și-au dat deja acordul profesori universitari din cadrul Universității de Vest Timișoara, Universității Politehnica Timișoara, Universității de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara și, nu în ultimul rând, Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, cea care va oferi locația și suportul logistic în vederea desfășurării evenimentului.

TOPICS:

1. Suferința minții (*nous*) și creierul uman

- Dialogul dintre științele cognitive, neurobiologia moralității și *Etica* în inteligența artificială
- *Algoritmi și Virtuți* – codificarea moralității într-un sistem de Inteligență Artificială (*Agenți Morali Artificiali Autonomi*)
- *“Mintea și procesele ei”* în Filosofia minții - (relația minte-suflet-trup)
- suferința psihică și tulburările de sănătate mintală
- asceza minții, rugăciunea isihastă și metoda psihosomatică a coborârii minții în inimă
- Transumanismul - revoluția antropologică, perspectivă critică
- Regândirea conștiinței umane (transferarea cibernetică a conștiinței, „mind-uploading” și *Human Brain Project*)
- Pacea minții: Lupta cu gândurile (rolul terapeutic al avvei), vindecarea tristeții (*akedia*) și a fricii (φόβος și αἰδέομαι - „să simtă frică”; angoasă, grijă - *souci*; *Sorge*)

2. Suferința inimii și „Doctorul sufletelor și al trupurilor”

- De la *miocard* (mușchiul inimii) la *kardia* (spiritualitatea inimii)
- Străpungerea inimii (*componctio cordis*) și darul lacrimilor
- Boala și suferința umană, vindecarea holistică a persoanei
- suferința între practica medicală și actul moral
- medicina și afecțiunile secolului XXI
- Boala, suferința, tămăduirea – o abordare teologico-medicală
- Relația dintre medicină și religie în decursul istoriei
- Minunile din actul medical. Medicii ca mâini ale lui Dumnezeu
- Vindecările din Vechiul și Noul Testament – Dumnezeu, „Doctorul sufletelor și al trupurilor”, Medicul prin excelență
- Bioetica, patimile și transmiterea bolilor spirituale (patologia dorinței și a plăcerii)
- Embrionul, trup și suflet (medicină și spiritualitate)

3. Patologii ale cuvântului – comunicării

- Educație pentru sănătate
- *“Gândire critică și fakenews”*
- Homoconecticus & Idea Design - dialog între știință, artă și tehnologie
- Teologia *Cuvântului* în dialog cu Filosofia lingvistică
- Dialogul catehetic și *social-media*
- Comunicarea în procesul de consiliere educațională și intervenție în orientarea școlară și vocațională
- *Polisul* contemporan și canalele de comunicare (context cultural, social și psihologic)

- *Logos* – cu dublul sens de „cuvânt” și „rațiune”. Limbajul icoanei *versus* limbajul digital
- Folosirea corectă a limbajului (adevăr și logică) și educația „ascultării”
- Cuvintele – semn lingvistic, sens (noima), semnificație și simbol
- Etica comunicării (noțiunile de *realitate*, *adevăr* și *credință*) sau de ce este important adevărul pentru o societate „Post-adevăr”
- Adevăr și interpretare consensual-retorică - despre instrumentalizarea și reificarea adevărului

4. Ecoteologia

- Mediul, natura și creația
- Omul și cosmosul în gândirea patristică (*Liturghia cosmică*)
- Ecologie – frumusețea lumii vizibile și sensul ei
- Problemele de mediu, un răspuns interdisciplinar
- Stăpânii sau preoții creației?
- Tema mediului înconjurător ca problemă existențială (mediu și securitate – criza și provocările secolului 21)
- Micro-cosmos & macro-anthropos
- Monahismul și sfințirea materiei (asceza, postul și criza ecologică)

ORGANIZATORI:

Arhiepiscopia Timișoarei, în parteneriat cu:

- Academia Română, filiala Timișoara,
- Universitatea de Vest Timișoara,
- Universitatea Politehnica Timișoara,
- Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara
- Universitatea de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara,

KEYNOTE SPEAKERS:

Prof. dr. MIRCEA DUMITRU (Vice-president of the Romanian Academy)

Rev. dr. CHRISTOPHER KNIGHT (University of Cambridge)

Rev. dr. PHILIPPE GAGNON (Université Catholique de Lille)

Prof. dr. NATALIE DEPRAZ (University of Rouen Normandy)

Rev. dr. STELIAN TOFANĂ (Babeș-Bolyai University of Cluj)

Rev. dr. DRAGOȘ GIULEA (Theological Center St. Maximus the Confessor Montreal)

Rev. Dr. RĂZVAN IONESCU (Centre Orthodoxe d'Études et de Recherches Dumitru Stăniloae Paris)

Prof. dr. ADRIAN LEMENI (University of Bucharest)

Prof. dr. CĂTĂLIN-ȘTEFAN POPA (Romanian Academy)

CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE:

PhD Professor **MIRCEA DUMITRU** (Vice-president of the Romanian Academy)

Ph.D. Eng. Habil. Professor **SORIN MUȘUROI**

PhD Associate Professor **CLAUDIU MESAROȘ**

PhD Professor **CARMEN BUNU-PANAITESCU**

PhD Professor **GICU-GABRIEL ARSENE**

COORDINATORS:

PhD Associate Professor Habil. **ADRIAN LEMENI**

PhD Lecturer **NICHIFOR TĂNASE**

Conference Registration:

tel. 0731004347

e-mail: nichifor.tanase@e-uvt.ro